

**ryze
avantgardní
pravidelná
občas
rýpavá
tiskovina**

*zvuk, který vydávají otevírající se dveře autobusu na sobotecké zastávce

Lidé, slyšte, jsme tu!

Úvodník Kateřina Prášilová

Začátek léta se téměř nedá vydržet. Po roce čekání se v tom vymodleném prvním týdnu prázdnin davy nedočkavců stěhují do Karlových Varů, na Loutkářskou Chrudim nebo do Sobotky, kde jsou maloměstské provozovny pod návaly náplavy celé zkoprnělé a místní obyvatelstvo se raději stahuje do svých obydlí. Já jsem si po letech hledání v tomhle triptychu nakonec vybrala festival nejskromnější, nejmalebnější a troufnu si říct, že i nejpunkovější. Vám všem k tomu stejnému rozhodnutí upřímně gratuluju. Po mé celkem krátké známosti se Šrámkovou Sobotkou to lehce zvažnělo, a tak vás tentokrát vítám já místo kolegy Vinše, který *Raport!* vedl bojovně, svědomitě a s černým humorem, za což mu nyní vysekávám poklonu.

Je samozřejmě trochu překerní vydávat tištěné médium během ročníku, v němž jde zejména o zvuk a (roz)hlas. Protože jsme ale brzo upustili od nápadu vybudovat v redakčním bytě rozhlasové studio a protože byste nás živě asi stejně nestíhali poslouchat, usilujeme již tradičně o alespoň lehce tematizované rubriky. Čekají na vás foneticko-fonologické pikanterie, jimiž vás budou pravidelně zásobovat Martina Rybová a Jan Henyš, a v každém čísle budeme o festivalovém dění informovat prostřednictvím zaručeně autentického hlášení místního rozhlasu. Reflektujeme také nárůst dětské účastnické skupiny a pokračujeme v rozverných rubricích pro vaše ratolesti, kterou připravuje nadšená pedagožka Eliška Rybová. Všichni nastražíme uši a naprášíme vám, kde se co šustne. Pravidelně, třeba avantgardně, občas taky rýpavě. Kdyby se vám to nějak nezdálo, ozvěte se. Jsme tu!

Autorka má pocit, že nikdy neodjela.

PROGRAM - NEDĚLE 2/7

8:30 Kostel sv. Maří Magdalény

Mše – slouží P. Václav Novák

10:00 Spořitelna

Co jest poezie? – schůzka s kojoty na slavnostním zahájení festivalu

11:00 Spořitelna

Kniha *Nečtu! Poslouchám* – o tom, proč jsou audioknihy tak populární

13:30 Městský park

Poetické odpoledne – procházka s poetickými a hudebními zastaveními začínající u skulptury Dům pod pŭlměsícem

17:00 Kostel sv. Maří Magdalény

Philokallia – unikátní koncertní výlet do světa staré byzantské hudby | vstupné 200 Kč

19:30 Městské divadlo

Košičan 3 – inscenace souboru Vosto5 pro osamělé, opuštěné a neúspěšné posluchače | vstupné 200 Kč

21:30 Zahrada Šrámkova domu

Marie Puttnerová & Martin Novák – jeden výlet do hudebního světa | vstupné 150 Kč

22:30 Zahrada Šrámkova domu

Marie Kieslowski – a ještě jeden výlet do hudebního světa | vstupné 150 Kč

JÍDELNÍČEK**Pizzerie Mařtal****Snídaně (7:30–10:00):**

Škrábání nehty po slavnostní tabuli

Oběd (11:30–15:00):

Gulášová polévka

Uzená krkovice, bramborový knedlík, zelí

Zeleninové rizoto sypané parmazánem

Večeře (17:00–20:00):

Hovězí vývar s játrovou rýží

Smažený vepřový řízek, vařený brambor, kyselá okurka

Kuřecí směs se zeleninou, rýže

Špagety aglio olio e peperoncino

Vokýnko

Třešňová bublanina

Křenová pomazánka

Redakce se představuje**Jan Henyš**

Jan je (diskutabilní). Ve volném čase se zabývá prací, kterou neudělal, protože se v době pracovní zabýval volným časem. Tím, jak čeština zní, jak by měla znít, a zejména jak by rozhodně znít neměla, se zabývá dennodenně, protože vyrábí konverzační roboty. Jeho oblíbenými zvuky jsou žbluňknutí kulatého objektu vysoké hustoty dopadajícího kolmo na vodní hladinu a přejezd nožem přes trojbal.

Ondřej Chaloupecký

Ondřej je předseda největšího fanklubu seriálu *Horákovi* ve střední Evropě, velkovýrobce domácí kmínky a triček s motivy oblíbeného televizního pořadu, milovník čedarové pizzy, hrdý reprezentant hanspaulkového mančaftu AC Tylen, sedminásobný vítěz LM s SKS ve FM22, věrný fanoušek čínského fotbalového klubu

Mej-čou Hakka. Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v *Ano, šéfe!*

Vojtěch Jandera

Vojtěch by stále rád dostudoval bohemistiku. Po roční pauze v náruči bulvárního deníku doufá, že příští rok by se mu konečně mohlo zadařit. Jeho pracovní náplní jsou momentálně téměř každodenní dýchánky s českými politiky, z čehož střídavě má i nemá zrovna radost (protože je občas musí i poslouchat). Láska k výrobě i konzumaci piva mu však zůstala a patrně jej bude provázet až do hrobu.

Pavλίna Kašparová

Pavlíniným životním posláním je zásobovat své okolí funfacky bez kontextu. Šla na bohemistiku kvůli jazyku, zůstala na ní kvůli literatuře. Zvládne anotovat každý odvysílaný díl *Výměny manželek* a do uší jí téměř nonstop hraje bizarní české rap.

Vojta Kouřil

Vojtovi je 22 let a na Sobotce je potřetí. Studuje pedagogickou fakultu, konkrétně hudebku a češtinu. Mimo studium se věnuje hudebním experimentům a vaření bramborové kaše. Taky hraje jazz, kdysi hrával heavy metal po českých maloměstech.

Klára Krásenská

Klára se z Prahy přestěhovala do Bystřice u Benešova u Prahy, aby mohla v hostinci U Hlaváčků mýt podlahu a odposlouchávat řeči sezónních dělníků, ožralů, feťáků a nedopadených zločinců. Sbírá byliny a peče chleba. V Sobotce bude jíst kokosky v cukrárně a překládat knížku o ptáčkovi, co cvičí jógu. Klára necvičí, jen leží.

Laura Makovičková

Laura studuje Fakultu humanitních studií, kde se momentálně zaměřuje hlavně na antropologii. Každý semestr se jí ale stává, že se na škole nadchne pro něco jiného a má chuť se tomu odevzdat, takže se uvidí, jak její studijní (i životní) cesta dopadne. Na Sobotce je potřetí, ale součástí redakce teprve podruhé.

Kateřina Prášilová

Kateřina se žíví špatně umístěnými spojovníky a výběrovou kávou. Při tom zanedbává péči o svůj prostor, nákupy potravin a pokojové rostliny. Když její pracoviště nazvete „zlatou kapličkou“, vyskočí z kůže, fakt. Má psa a čtyři aplikace pro předpověď počasí. Její oblíbené zvuky jsou kašel při potlesku a Honzové s kytarama.

Eliška Rybová

Eliška se jako studentka bohemistiky a někdejší češtinářka vyžívá v mluvené řeči, a to zejména u piva, katedry nebo pořádného jídla. Ráda poslouchá hudbu, cinkání püllitrů a audioknihy (protože nestihá číst). Ke smůle okolí je její hlas a smích často slyšet i ve chvílích, kdy ho nikdo nechce poslouchat (třeba během soboteckých rán).

Martina Rybová

Martina ráda poslouchá, jak zní autentická mluvená řeč v bavorských a plzeňských lokálech i mimo ně, např. na jistý dolnobavorský terase na pomezí chmelovýho a chřestovýho ráje. Na tej terase vyseděla (ostatně stejně jako na zahrádce) hrdej důlek. Je přeborkyně v usínání s pivem v ruce, aniž by se vylilo.

Ondřej B. Vinš

Ondřej jezdí na Šrámkovku, aby mohl poslouchat, jak zní potok v Plakánku a cvrčci na loukách kolem Fráňova hrobu. Má rád černý humor, ale duše je to citlivá. Učí neslyšící, proto se často pohybuje ve světě, kde jazyk nezní, ale zjevuje se. Jeho oblíbený zvuk je pes.

Ve Varech, v Chorvatsku nebo na Šrámkovce

Íčko informuje Pavlína Havlová

Milí čtenáři a milé čtenářky festivalového časopisu, dovoluji si vás co nejsrdečněji přivítat v Sobotce na festivalu Šrámkova Sobotka. Letošní 67. ročník festivalu nese název Poslyš, jak zní – mluvená řeč, hlas a rozhlas. Věnuje se fenoménu sluchu, slyšení, mluvené řeči a především hlasu. Zvuky a hlasy jsou všude kolem nás, některé ani nevnímáme. Jiné naopak utkví v naší mysli na velmi dlouhý čas. Také asi každý známe „Tebe poznám po hlase“. Některé zvuky jsou nám příjemné a jiné bychom raději neslyšeli. Jistý druh hlasu nám může ovlivnit i život. A co vše zaslechnete o festivalu v Sobotce? Věřím, že jen samé libé a příjemné ohlasy. O tom, jak důležitou roli v našem životě hraje rozhlas, jistě není pochyb. Věřím, že každodenní hlášení místního rozhlasu vás nejen informuje, ale i potěší.

Pro někoho začíná léto ve Varech, pro někoho v Chorvatsku a někdo si nedokáže představit začátek léta bez Šrámkovky.

Zároveň bych ráda poděkovala všem, kteří se na přípravách festivalu podíleli. Děkuji také pomocníkům

a kolegyním, kteří si celý týden včetně víkendů i svátků prostě odmakají a jsou tady pro vás. Velké poděkování za podporu festivalu patří také sponzorům z řad místních podnikatelů.

Přeji vám všem krásný začátek léta v poetické Sobotce.

Autorka je za vše odpovědná.

Kumšt je nedořít

Raportáž Ondřej Chaloupecký

Program festivalu již tradičně zahájila vernisáž v atriu místní základní školy. Výstava návštěvníkům i letos nabízí dílo umělce spjatého se Sobotkou. Ivan Kozel s Přáteli Šolcova statku, takzvanými Zdělanci, připravil první soboteckou výstavu díla malíře a grafika Vladimíra Komárka od roku 1998, kdy legendární Karel Samšiňák svého přítele přivezl na Šolcárnu.

Ivan Kozel v úvodní řeči odhalil, že uvedení Komárkova díla zvažoval už pro 66. ročník, protože loni uplynulo 20 let od jeho smrti. Když se ale dozvěděl letošní festivalové téma Poslyš, jak zní, hned věděl, že Komárkův čas přijde až letos. Vladimír Komárek byl totiž skvělý vypravěč, jak mohli poznat i návštěvníci výstavy díky 52 let starým nahrávkám, které Lomoz vystrachal z archivu.

Zdělanci na pěti panelech vystavili dvacet exlibris, které Komárek z většiny vytvořil pro své přátele Jiřího Demla a Karla Samšiňáka, čímž mimochodem připomněli sté výročí narození obou zmíněných. Co byl Vladimír Komárek za umělce i člověka jako

takového, přiblížil Lomoz přečtením Komárkova bilančního textu.

„Byl jsem dítě přehnaně senzitivní, číchal jsem k trávě,“ zaznělo například. Právě emočně křehcí lidé byli Komárkovým častým motivem: „Maluju bezbranné lidi s citlivou duší.“ Komárek zmínil i těžké, formující období, kdy žil v době vzniku fašistického Slovenského státu s rodiči na Slovensku. Ve společnosti byl najednou vnímán jako nepřítel, po návratu do Čech si pak podle svých slov žádné nové přátele nenašel a cítil se emigrantem ve své vlastní zemi.

Nečekanou a vítanou osobní vložkou vernisáže byl výstup Komárkova syna. „Táta vždycky říkal, že kumšt je nedoříct, nedomalovat, aby si člověk sám domyslel,“ uvedl mimo jiné. Výstupy řečníků, jak už je zvykem, prokládal svými písněmi nejslavnější sobotecký bluesman Jiří Šlupka Svěrák.

Kozla a spol. jsem loni chválil za dramaturgicky dobře promyšlenou práci, letos si drobnou výtku neodpustím. Nepochopil jsem (a podle udivené reakce na Kozlovu výzvu nejspíš ani ona sama), proč Hana Kofránková četla Halase. Ale to byla jen drobná vada na jinak povedené akci, a protože byl i rautík, tento způsob zahájení festivalu zdál se mi poněkud šťastným.

Autor ve skutečnosti možná až takovej fanoušek čedarovky není.

Hlas ve vejci

Raportáž 🗣️ Jan Henyš

Hlouček před vstupem do sobotecké fary šuměl očekáváním. Ač mnohým pomohla anotace v programové brožurě, dokázal si málokdo představit, co ho čeká, až vstoupí do temného prostoru za dveřmi, ze kterých co pár minut vyhlédla tvář Ridiny Ahmed zvoucí další příchozí k setkáním se zvukovým vejcem – zvukovejcem.

Je to malá plastová koule, která se vejde akorát do dlaní. Uprostřed ní je malé světýlko, které měli účastníci a účastnice performance, tedy každý, kdo zavítal do temné chodby, vzít do rukou a probudit k životu zpěvem.

Zvukovejce reaguje hlavně na dlouhé tóny a snahu odměňuje svou září. Když se je podaří rozsvítit, z ticha se ve tmě vynoří nový hlas – hlas průvodkyně. Ta se

připojuje k tónu a rozvádí jej do souzvuku. Hlasy jdou společně, rozbíhají se nebo splývají v jeden tón. Zpovzdálí se ozývají další zvuky – vejce jsou totiž v místnosti dvě. V ozvěnou umocněném prostoru se proplétají čtyři linky, které se v některých případech nakrátko potkají, někdy v roztodivných akordech, jindy v mocném unisonu. Pravidla nejsou, každý může zpívat, jak chce a jak umí. Na samotné zvokovejce je snadné pozapomenout, ač se na ně člověk upřeně dívá.

Hlasová dílna, kterou vlastně performance byla, ukázala zajímavou metodu, jak překonat stud a zkusit najít vlastní hlas. Byla cenná pro ty, kteří jej stále hledají, ale i pro ty, kteří jej znají, zpívají rádi a touží po působivém hudebním zážitku.

Autor někdy zpívá až moc.

Mejdan s ďáblem v Sokolovně

Recenze Kateřina Prášilová

Faustovský příběh sám o sobě je vlastně celkem halucinogenní. V Goethově opusu provede Mefistofeles zkrachovalého intelektuála, který nemá do čeho píchnout, tolika světy a zážitky a seznámí ho s tolika obskurními tvory, že se nelze divit touze divadelníků vyrovnávat se s touto hrou a jejími fragmenty stále znovu a po svém. Nejznámější takovou inscenací poslední doby je Fričův *Faust*, kterého na jeviště Stavovského divadla a na scestí přivezl kamion. S podobně silným autorským gestem a v podobném večírkovém oparu se s fragmentem hry potýká místní soubor *Poslední nakonec* v režii Lady Blažejové.

V inscenaci *Valpuržina noc RAVE*, složené z různých překladů hry, je slovo spíše potlačeno a hlavním sdělovacím prostředkem je tanec, vyjadřující zejména emoce a vztahy mezi postavami, např. Faust-Jindra zmítaná (nebo zmítaný?) dvojjediným Mefistofelem nebo její milostné souznění s Markétou. Přičemž rovnou říkám, že je mi lehce proti srsti zvolený taneční styl, který místo názvem signalizované divočiny sklouzává k lyrické poetice odporující motivu rave party (podobně je tomu v případě scénické hudby). Choreografie i pohybové schopnosti protagonistek

jsou ovšem, zejména na amatérské poměry, na vysoké úrovni.

Úspornost mluveného slova odpovídá scénografickému minimalismu. Skvělá práce s prostorem je opřena o zásadní nápad. Hlavní manipulátorky vymezují lidským postavám meze pomocí „lajnovaček“ na zalepování krabic. Tento princip je podpořen sofistikovanou prací se světlem. Pochybnosti mám však o kostýmním řešení, které podporuje doslova černobílou jednotlivých charakterů – zlé postavy mají černé overaly se zvířecími drápy, zatímco ty hodné, šikanované postavy jsou ve světlých a vzdušných oděvech. Jako by bylo dobro a zlo takto jasně označené, zejména v případě aktualizované interpretace starého (bez urážky) textu.

Mefistofeles nabízí Faustovi-Jindře (Jindrovi?) v nevýhodné smlouvě podivné benefity, a to jakousi opojnou látku, kterou jí drápem střílí přímo do žíly, a hlavně hudbu ve sluchátkách, která ji odvádí od starostí a pocitu vyhoření. Usiluje tedy spíše o odvedení její pozornosti od tohoto světa a uzavření Jindry do tanečního tranzu. Hlavní postava se této manipulaci vzpírá – pilulky, snad extázi, pokaždé vyplivne, sundává si sluchátka a chce po setkání s Markétou prožívat reálný svět. Jenomže Mefistofeles jí navzdory domluvě vlastně vůbec neslouží. Ve velké, ale srozumitelné zkratce se odehraje celý tragický příběh hlavní dvojice včetně Markétina nechtěného těhotenství a radikálního řešení této zoufalé situace. Mimochodem oceňuji, jak inscenátorky naložily s tímto motivem vzhledem k tomu, že milostný pár tvoří ženy. Z celého inscenačního uchopení je vůbec cítit silný generační postoj nejen k genderové identitě, ale také k hledání snadných úniků od problémů tohoto světa a manipulace. Tato autenticita a odvaha přistoupit s ní ke kanonické látce je přes zmíněné výtky něco, čeho si upřímně vážím.

Autorka má radši Fausta než Hurvínka.

Pětkrát rozhlas, prosím!

Imprese Ondřej Vinš

Sedím v temnu zahrady a zvědavě čekám, co Terezie Hlaváčková a Alena Šlengerová, filmové historičky z Národního filmového archivu, vybraly pro letošní projekci a jak těch pět krátkometrážních filmů bude provázáno s tématem festivalu.

Začínáme edukačním animákem, kde se Hurvínek po vzoru Myšky Mickeyho vydává na filmové plátno (fakt se tehdy říkalo Myška a ne Myšák? – jsem překvapen!). Z filmu číší upřímné nadšení a fascinace tím, že žijeme ve století, ve kterém rádiové vlny mohou přenášet zvuk na obrovitánské vzdálenosti. Bohužel žijeme i ve století, kdy tyhle vlny nejsou to jediné z technického pokroku, co ovlivnilo naši každodennost, jak vidíme v dalším snímku, kde se sovětské tanky snaží dostat k budově Československého

rozhlasu. U neuralgických bodů našich moderních dějin ještě zůstaneme, úvodní povídka Radúze Činčery (mj. spoluautora kultovního *Kinoautomatu*) Zapomenutá slova z filmu ČSSR roku 20 je jako rána rádiem do hlavy. Skupina dětí školou povinných, kterých se laskavá paní ptá, co je to koncentrák, mi zůstane v hlavě dlouho. Kontrast mezi rukou, co třímá pásku s hákovým křížem, a zvědavým pohledem dětských očí je odzbrojující. Teoretici komiky mají pravdu – děti jsou komické bezděčně, protože jsou naivní a neuvědomují si to. My se naopak smějeme z pozice těch, co vědí a chápou. A v téhle pozici je často to jediné, co nám zbývá, smích, byť je to smích bestií. Publikum mi dává za pravdu, směje se nás většina. Ale trochu nás všechny mrazí v zádech. Čtvrtý film o velikánech naší foniatrie a otorinolaryngologie je přes nezbytnou dobovou clonu nesmírně zajímavým vhledem do dějin medicíny. Nebojte, soudruh, co rád čte budovatelskou literaturu, se znovu naučí mluvit! A jestli někdy budete na Praze 13, třeba půjdete ulicí s názvem Přecechtělova. Vzpomeňte si na zakladatele naší krční chirurgie!

Pátý film byl surrealistický, což v překladu znamená, že není lehké o něm psát, mně ale scény z obří skládky odpadu smutně připomněly to, kolik bordelu jako lidstvo vyprodukuje. Co o experimentálním filmu Jiřího Golda soudíte vy? Odhalil hlubiny vašeho nevědomí? Redakce je zvědavá!

Sečteno a podtrženo, děkuju za vydařenou dramaturgii večera a minimalisticky pojatý dramaturgický úvod.

Autor prodělal zánět středního ucha.

Horniny

🔊 Karel Šiktanc

Hřímání šeptem — z plna země chór.

Kusé, krystalové.

Titánní, příkré holověti hrbů a hran.

Sváry spár. Sražená, speklá, slitá černost
a sinota a žiháň a zrzy a krev.

Třese se pláň,

ta hrubozem.

Třeseš se s ní. (Jak asi už dávno, s prvním
pořízením.)

Syká si tíseň. Skřípá zuby úzkost.

Jako bys nazpět skrz to kamení doslýchal i sám sebe.

Uši k slyšení!

Pokud ji nízce nepřekřičí běseň. Řev davu. Zvole.
Prachsprostota.

Pokud ji strmě nezalije Vydří a Malší a Úpí a Ohří
hříva velkých vod. A boží protiřečení.

Pokud ji nezradí tvé dvojnásob štěstí:

jít si po svých.

Písk hvízd písk pípípí

Jazykové okénko 🔊 Martina Rybová

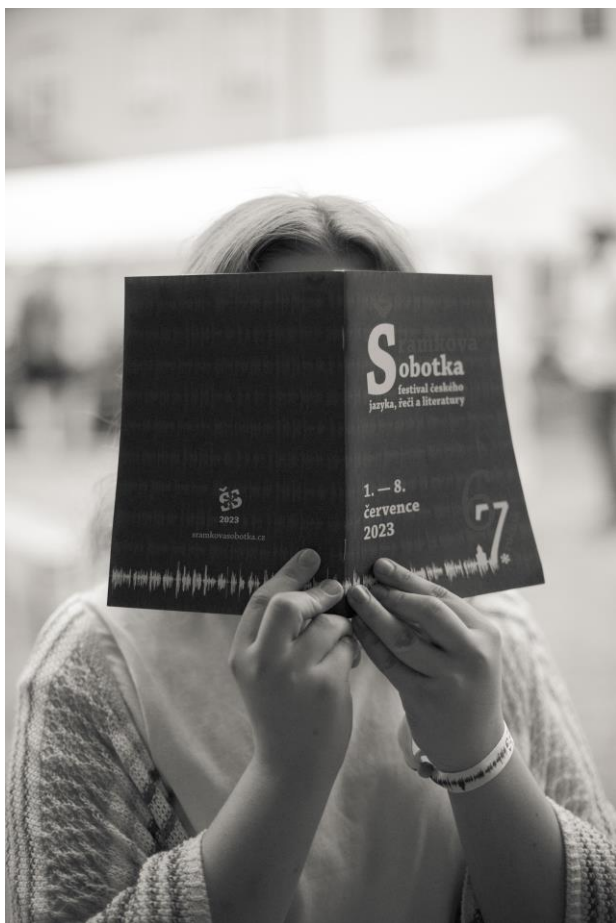
Představte si, že žijete v horách. A že nemáte mobilní telefon. Na protější kopci se zasekl váš kolega Ondřej B. Vinš, protože potkal pejska. Zkuste se s ním domluvit, že se sejdete v údolí, až se dostatečně potěší. Možnost č. 1: křičet. Jenže tím pravděpodobně natolik vyděsíte místní floru a faunu, že všechna zvířata začnou okamžitou migraci a všechny rostliny rázem zvadnou. Možnost č. 2 (předpokládající ovšem již jistou znalost problematiky): pískání.

V různých částech světa je pískání, resp. hvízdací jazyk, stále aktivním způsobem domlouvání se na velké vzdálenosti. Vyvinul se v závislosti na topografii jistých regionů a je využíván především zemědělskými komunitami žijícími či obstarávajícími si obživu

v oblastech se strmým terénem. Stejně jako u jiných jazyků je i tento jazyk vnímán jako součást kulturní identity komunit, jež tráví většinu svého času po venku a pro něž je tudíž i zásadní pro vzájemnou komunikaci a mimo jiné také pro vyjádření vzájemné solidarity.

Má to samozřejmě jeden háček. Takový princip komunikace je v důsledku vývoje technologií nahrazován mobilními telefony a jeho další existence je tedy zásadně ohrožena. Nebezpečí zániku hvízdacích jazyků reflektuje i UNESCO, v rámci něhož byla tato praktika zapsána na Seznam nemateriálního kulturního dědictví vyžadujícího naléhavě zachování.

Podobně jako u jiných jazyků se o zachování snaží i samotné komunity, jež ho chápou jako součást svých kulturních tradic. Kromě předávání si znalosti jazyka na mezigenerační bázi se komunity pokoušejí o propagaci jak na národní, tak na mezinárodní úrovni. I přesto se však nové generace zajímají o tento fenomén stále méně, a kromě potenciálního zániku v důsledku jednodušších možností vzájemného dorozumění se může z tohoto jazyka stát jazyk umělý.

U hvízdacích jazyků jsou dokumentovány různé techniky. Jednou z variant je pískání na prsty (to neumím a výsledek se dá maximálně považovat za pokus doflusnout co nejdál). Nevyužívá se zde jen takový ten klasický pískot na ukazováček a palec či obouruč s dvěma ukazováčky či dvěma prostředníčky, ale také hvízdání na jednotlivé prsty včetně malíčku. Každý prst je přitom základem pro jinou výšku

zvuku. Například malíčky vyluzují tóny vysoké, zatímco pomocí palce či prostředníčku se tvoří tóny hlubší. Tón se dále moduluje změnou proudění vzduchu v ústech, které reguluje například tvar prstu, na který se hvízdá. Kromě tvaru se proudění moduluje i hloubkou ponoru prstu v dutině ústní. Další variantou je pískot pomocí různě složených rtů za účasti jazyka. Touto technikou se vytvářejí tóny ještě vyšší než pomocí malíčků. Vzhledem k tomu, že je důležité, aby se zvuk donesl co nejdál, je tato technika kombinována i s různě přiloženými dlaněmi k ústům. Dlaně (např. simulující „kornoutek“) odrážejí zvukové vlny a pomáhají určovat jejich směr, čímž se zvuk stává hlasitějším.

Hvízdací jazyky se v hornatých regionech užívají po celém světě. Například v Turecku se aktivně hvízdá jazykem kuşköy, nazývaným také řečí ptáků nebo ptačím zpěvem. Na Kanárském ostrově La Gomera je hvízdací jazyk silbo gomero dokonce vyučován jako povinný předmět ve škole. Tento jazyk mimochodem výškou tónu a její modulací reflektuje distinkci jednotlivých hlásek, přičemž se souhlásky skládají z více tónů než samohlásky. Pomocí tohoto principu tak lze dokonce vyjádřit i jakoukoli cizojazyčnou konstrukci. Další hvízdací jazyky lze zaslechnout na řeckém ostrově Euboiia, ve francouzské obci Aas v Pyrenejích, v Brazílii, Bolívii, Mexiku či v Nepálu.

Pokud jste dočetli až sem a stále bažíte po dalších informacích, zadejte magickou formulku whistled language na YouTube. Najdete tam toho dostatek

a možná se dokonce zvládnete naučit základy jednoho z hvízdacích jazyků tak, že budete ve středu moci směle konkurovat rannímu zpěvu ptáků.

Autorka umí pískat tak leda ze spaní.

Pro chytré hlavičky

Raport! dětem 🗣️ Eliška Rybová

Vyškrtěj v osmisměrce slova zvýrazněná v textu a vylušti tajenku.

Fráňa se chtěl projít po Českém ráji. Šel Sobotkou, slyšel lidi krmící slepice – **PUTA** a **PIPI** a slepice na ně zmateně **OKOKDÁK**. Kolem nich zběsile pípala kuřátka: **PÍPÍ**. Kohouti zase varovně **KIKIRIKI** a **KRÁ**. Z hospody slyšel rozhovory štamgastů, jen plkání **PLKPLK** a nesrozumitelné **BLA**.

OJÉ! Na louce přes silnici viděl stádo koní. Aniž se rozhlédl, vkročil do silnice. Jen těsně se vyhnul motorce – **PJUM!** A za ní další **BŽUM!** **TUTITU** troubila na něj auta. Přešel přes přechod, koníci ho již z dálky zdravili **ÍHAHA** a jejich kopyta **DUM** o zem. Viděl tam i hříbátko, **JÉ**, které **TULITULI** k mamince. Byli tam oslíci pokřikující **ÍÁ** a na louce opodál ovce a kozy, které se překřikovaly **BÉ** a **MÉ**. Ozývaly se také krávy – **BÚ**.

Rozhodl se projít i les. Jak poslouchal kukaččí **KUKU**, najednou **BUMBÁC!** Zakopl o kořen. „**AUU**,“ naříkal Fráňa a třel si koleno. Za chvíli už se zase rozešel, najednou zaslechl **BZZZ**. Tápal, odkud zvuk přichází, až najednou **AHÁ!** Byl tam včelín a včelař na něj

mával. „OJOJ, těch včel,“ řekl si Fráňa a odvážil se vstoupit. Včelař mu dal ochutnat medu. „MŇAM,“ pochutnal si Fráňa a pusku měl ulepenou, **MLASK**. Vyšel ze včelína, vítr **FÍÍ** a **FÚ** a foukl mu včelu do vlasů. Fráňa ji chtěl osvobodit – **LAP** a dostal žihadlo. **JAUVAJSKY! AJTAKRAJTA**, včelař mu na to poradil studenou vodu.

Vydal se tedy ke koupališti. Netušil, že se tam koná Sobotecká jedenáctka. Proto se při **PIC** a **PRÁSK** ke startu závodu lekl. Diváci pískali **PÍSK** a **VÝSK**! Skočil do vody placáka – **PLESK** o vodní hladinu. **PUF**, **UF**, našťástí se nic nestalo. Žihadlo už nebolelo, tak plaval **CÁKCÁK** a pak, **JUJKY**, vylezl z vody, která z něj **KAP**. **PCCHE!** Plaval fakt rychle!

Došel až k Troskám. Vyšplhal na kopec a pohladil kočku, která ho vítala **MŇAU**. Pod Pannou uviděl čerta – **BREKEKE** a **MULISYMLISY**. **JEJE**, ten je děsivý! **FUJ!** Jeho oči na Fráňu **BLIK**. Z kopečka se skutálel kámen, **BUCH**, odraz od skály, nakonec **CHÁ-TRŽ**, dopadl na zem. **ACHICHAUVEJ**, to bylo o fous. Čert Fráňu tak vyděsil, že na hrad jen **KUK** a **MRK** a raději **FRNK** pryč. Jak utíkal, štěrk pod nohama **KŘUP** a **KRK**. Málem uklouzl, to by kalhoty **RUP!**

Takový výlet, **BLE**, náročný. Ale zábavný, „**JÚ**,“ řekl si Fráňa. Raději **PÁPÁ** na dalším výletě a teď už **PS**, Fráňa jde odpočívat.

K	S	A	L	M	B	R	E	K	E	K	E	P	O	P
A	P	J	U	M	U	L	H	U	F	A	H	A	H	Í
P	U	T	A	S	CH	É	I	L	P	U	F	R	U	P
O	J	A	U	V	A	J	S	K	Y	U	Ú	R	U	Í
P	L	K	P	L	K	CH	S	P	I	C	CH	Ř	N	P
B	U	R	B	J	I	Á	I	C	C	Á	K	C	Á	K
K	E	A	E	Ž	R	T	Á	CH	J	B	P	P	Í	U
B	Ú	J	I	P	U	Z	U	E	A	M	Á	Í	F	V
Z	E	T	K	T	U	M	P	L	B	U	F	K	S	P
Z	A	A	I	U	A	Ň	M	L	I	B	V	Ý	S	K
Z	U	T	R	Y	K	A	E	F	E	K	P	E	O	R
M	U	L	I	S	Y	M	U	L	I	S	Y	I	J	Á
L	A	M	K	J	O	J	O	E	M	R	K	M	P	O
P	H	U	I	R	S	J	U	J	K	Y	E	B	J	I
K	Á	D	K	O	K	O	Á	Í	B	M	É	É	Ú	E

Hlášení místního rozhlasu

Vyslechněte následující oznámení. S vypuknutím festivalu Šrámkova Sobotka upozorňujeme na zvýšený výskyt Pražáků.

Břečťan u Vokýnka stále probíjí.

Kofra vyhubovala Kozlovi, protože jí neřekne.

Když si v Maštali objednáte poloviční guláš s knedlíkem, dostanete tříčtvrteční porci s bramborákem.

Svátek má Patricie.

Na tabuli vedle Vokýnka sledujte změny programu: pondělní setkání dětských dílen bude v 8:30.

Ve farní zahradě rostou třešně.

U festivalového informačního stánku si můžete zakoupit kelímek, termohrnek, placky, penál a trička s motivy festivalu.

V neděli je obchůdek Violka se zdravou výživou a bylinami zavřený.

Pokud se chcete dostat na představení *Košičan* 3 divadla Vosto5 nebo *Ada* souboru NaHraně, informujte se u styčné osoby Jena Trče.

Kdo má zájem, může se na festivalovém informačním stánku stále hlásit na odpolední dílny.

RYZE AVANTGARDNÍ PRAVIDELNÁ OBČAS RÝPAVÁ TISKOVINA!

Redakce: Jan Henyš, Ondřej Chaloupecký, Vojtěch Jandera, Pavlína Kašparová, Vojtěch Kouřil, Klára Krásenská, Laura Makovičková, Kateřina Prášilová, Eliška Rybová, Martina Rybová, Ondřej B. Vinš.

Všechny fotografie tohoto občastníku s láskou fotografuje © Martin Cáb a Vojtěch Kynčl.

Vychází v Sobotce během 67. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka.

Cena 15 Kč.

Vydává spolek SPLAV!,

U Studánky 5, 170 00 Praha 7,

IČ 26674122. MK ČR E 15812

Časopis *Raport!* vychází za finanční podpory Státního fondu kultury.

raport.redakce@gmail.com

CC BY-NC-ND 4.0